

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Videkre küldve:	
Helyben.		10 kor.	16 kor.
Egy évre	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	3
Egy óra	—	Egy óra	70
Egyeszesim ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen:
SZÉKELY IMRE.
 Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sz 4 fillér.

Elvi fentartások.

Debreczen, dec. 7.

Még felharsan egy-egy harci riadó, a szemekben itt is, ott is felcsillan még a harci tűz, de a lelkünkben temetünk.

Lelkünk vágyódásának szárnyra keltén merész ivekről álmodánk, azt hittük, e vágyainkat sasszárnyak röpitik a megvalósulás felé, pedig csak gyöngö galambszárnyak voltak azok s az első ölyv látása elszibbasztotta bennünk az erőt.

Kudarczot vallottunk. Ez az igazság.

Nem a harcban vertek le bennünket, nem nyílt csatában véreztünk mi el, nem az ellenfél tulereje győzött le bennünket, — elsorvasztotta erőnket a belviszály.

A belviszály, a magyarnak ez ősi átka, melyet nem üznek el fejről sem a történelemnek véres intelmei, sem a jelennek jobb meggyőződése, sem a jövődönök sejtelmes aggályai.

És örök szégyene ennek a mi egy év óta húzódo nemzeti küzdelmünknek, hogy az nem tulajdonképeni ellenségünknek, Ausztriának erején tört meg, hanem a magyar parlament magatartásán, a magyar parlament ellenzésén.

A magyar parlament magatartá-

sán, mely a nemzetet képviseli s vezére mégis egy Tisza István, kit a nemzeti izzó hangulat jogossága meg nem győz, át nem hat, ki e nemzet érzelmeinek világától távolabb áll, mint az osztrák császár; a magyar parlament ellenkezésén, melynek többsége válságos, nehéz időkben kiüzi kebléből azokat, kiknek lelkiismeretök is van hatalmának gyakorlását reábizza egy Feilitsch Arthurra, kinek hitványságát csak fiatal kora, tudatlansága s a Tisza István barátsága mentheti.

Kudarczot vallottunk, ez az igazság s kudarczunk égető szégyenét az elvi fentartások szentelt vizével permetezzük.

Ezt tehetjük. Ennek a mi szentelt vizünknek a medenczéje kiapadhatatlan.

Elvben fenn van tartva a függetlenségünk, területi integritásunk, miénk elvben Dalmácia is, Horvát—Szlavon országok a magyar szent korona területéhez tartoznak, magyar állampolgárok laknak ott, kik a magyar lobogót letépi, elvben tiltakozunk ellenük és pénzünket áldozzuk, hogy a Jellasichok fészket a kulturában s anyagi jólétben előbbre vigyük, jogunk van elvben önálló vámterülethez s az osztrák gyárosok rongvaiért adjuk ki milliőnköt, elvben egyenlők vagyunk Ausztriával, diplomáciánk, külpoliti-

kánk azonban kizárólag osztrák, van elvben magyar hadsereghez is jogunk s hogy országunk függetlensége valahogy csorbát ne szenvedjen, egy évig küzdöttünk, hogy Tisza István gróf legyen a magyar miniszterelnök csak azért, hogy megtegyen egy elvi kijelentést: a magyar nemzetnek joga van a magyar királylyal egyetértőleg állapítani meg a magyar hadsereg nyelvét.

De hát hol van ennek az elvi kijelentésnek hasznavehetősége, ha megismétlődik a jövőben is az, mit most tapasztaltunk, hogy a magyar király szóba sem áll velünk?

Mert a budai várba lerándult felséges ur nem a magyar király volt. Ha az lett volna, nemzetének kívánsága lelkéhez utat talált volna s nem csodálkozását és kedvetlenségét fejezte volna ki a hallottak felett. A budai várba lerándult felséges ur az osztrák császár volt, ki ellenséges szándékot látott a magyarok becsületes törekvéseiben s a rebellisek országából haraggal távozott.

A chlopyi hadparancs sem a magyar király gondolata volt. A magyar királynak kötelessége megbecsülni nemzetét, az a hadparancs pedig a magyart meggyalázta.

Valami manifesztum felét is küldtek hozzánk Bécsből, hanem a ma-

A mise.*)

Irta: **Sebők Zsigmond.**

A pusztá csöndes. Télen, nyáron egykedvűség fekszik rajta. A rónaság hallgat, mintha bánata lenne. A barna földben ekevas csillog, a semjék fenyértől pirosuló fűtengerében kaszalégió csusszan, a szélmalomok vitorlái méltóságosan forognak a kék levegőben, de sehol egy dal, sehol egy szó. A lég oly közlékeny, óra járásnyiról elhozna a hangot, de az emberek hallgatagok.

A rónaságon szinte eltűnik minden. Nagymessze látszik egy mozgó, különös alakú parányi gomba, fekete kalappal: mezzei munkások,

Hanem mikor mise van a pusztán, akkor élénk világ járja ott.

A mise a pusztán nagy esemény, esztendőben egyszer-kétszer van csak része benne. Többnyire jó atyafiak mondják elhalt kedveseik emlékezetére s mert nem kis dolog a papot, kántort kihozni, igen nagy tisztesség járul a familia földben nyugvó és élő tagjaira egyaránt. Mindenek dicsérik a

*) Mutatvány a szerző Pusztai élet című könyvéből.

mise szolgáltató jó szülőket, hü testvéreket s bánatos özvegy asszonyokat: amikor a kántor „ihujjantja“ a rokonság dicséretét, zápor módjára hull a köny a barázdás, nap-sütötte arczokra. Mert szép az atyafi-hűség e mai rossz világban.

Templom, kápolna nincs, amelyben a misét mondanák, hanem valami iskola, vagy módos gazda udvarán sátrat állítanak a szent aktus számára.

Korán reggel beállítanak a sátorcsinálók. Egy öreg, istenes gazda, fésűvel feltűzött hosszú üstökkel, meg a legényfia. Hívni nem hívja őket senki, mert nálunk családi hagyomány, hogy ők csinálják a sátrat a miséra. Ez olyan tisztesség, amit a felvilágért el nem mulasztanak.

Azután jönnek egyenkint azok, akik a sátorba valót hozzák. Akinek szép szent képe van napijárás kerületében, az nem engedné el a dicsőséget, hogy az ő tündöklő arczu, csillaglóriával koszoruzott Mariája, vagy szép, szelíd Jezusa a sátor oltárát dicsítse. A glóriás szentek és mártírok, akik a szemhatárba elmerült apró kunyhók és tanahazak népét örzik, most mind összegyül-

tek a sátor árnyékában.

De ott van maga a nép is. Messze környékről összesereglenek a jambor népek, kiocsin, ki gyalog-szerrel. A nagy sziksós tavakon és nádas mocsarakon a hajnali ködben csónakok eveznek által misézőkkel, öreggekekkel és ifjakkal. Vén, sirba hajló aggastyánokkal, akik még utoljára kiakarják énekelnimagkat apró fiucskákkal s lánykákkal, akiket gyónni visznek s egy csecsemőt is hozott a csónak oldalában egy pár anyóka, akik föl akarják használni a pap jelenlétét arra, hogy keresztelje meg a kis bennszülöttet. Mert nagyon sietős a dolog, nem életre való az artatlan s alig huzza tovább egy pár napnál.

A juhászgazda a karámba hajtja a nyáját s mind a két bojárjával a misére indul. Nagy, mély hallgatással ügetnek az iskola felé (mert nyilván ott lesz a mise), elmejüktől távol tartva a hivságos földi dolgokat, Legalább is a juhászgazda, aki o y ahitattal szegzi a földnek bozontos fejét, hogy inkább egy Genezáret távához igyekező apostolhoz hasonlít, mint magyar alföldi birkapásztorhoz. Messze, a szemhatár szélén a fiatal nup arányában egy pár csikós alakja uszik karsu ló hátán; azok is a misére törekcsenek s a szélmalomok vitor-

gyar király szava az sem lehetett, mert abban a chlopyi hadparancs megerősítése volt.

Egy évig harcoltunk természetes és törvénybiztosította jogunkért úgy, hogy a magyar király, ha szóba áll velünk, lehetetlenség, hogy meg ne érezte volna, hogy ebben a harcban nemzetének legszentebb és legtermészetesebb vágyai törnek a megvalósulás felé, hogy e vágyak teljesülése népe rajongó szeretetét és királyi trónját erősíti és ez egész éven át királyunkra rá nem találtak lelkünk vágyai, velünk csak a legfőbb hadur és az osztrák császár beszélt.

Hol van hát a Tisza István elvi kijelentésének hasznavehetősége, ha megismétlődik a jövőben is az, mit most tapasztaltunk, hogy a nemzet óhajának, a nemzet akaratának királyához jutását lehetetlenné teszi Ausztria?

Kudarczot vallottunk, ez az igazság és ennek a kudarcznak szégyene az egész nemzeté. És jaj volna nekünk, százszorosan jaj, ha ezt az igazságot nem éreznők, ha ennek az igazságnak szégyene a lelkünket nem égetné, ha e kudarcunkat holmi kormányelnöki elvi kijelentésekkel reparálva hinnők!

A haragvó isten sujtoló karját kell látnunk ebben a dologban, hogy a magyar nemzetet ma olyan parlamenti többség képviseli, mely a nemzet gondolatvilágához idegen, melynek lelke

sivár és szolgaságra hajló, melynek agya fonnyadt, gondolkozásra képtelen és a mely maga si tti a századok óta tartó osztrák törekvés győzelmét: Magyarországnak az osztrák örökös tartományok színvonalára sülyesztésével a szentséges összbirodalomnak megteremtését.

A haragvó isten sujtoló karját kell látnunk azért, a nemzetek életében meg nem bocsátható vétekért, hogy a magyar lelkét megmételtyezni a közreirányuló tevékenységét megbénítani engedé, s hogy szellemét, lelkiismeretét, meggyőződését áruba bocsátotta s hogy magát az egyéni érdekek hálójába jutni engedé.

Nagy a vétke annak a magyar nemzetnek, mely megunva ezer esztendő küzdelmét összes dicsőségeivel, képes volt, ha csak pár évtizeden át is a lelki tunyaság karjaiba dobni magát, képes volt kufárokat engedni szívéhez s eladni meggyőződését annak a ki többet és jobban fizetett meg érte!

Ma ez a kufárhad uralja a magyar parlamentet s küzdelmünk kudarcának oka nem az osztrák tulevő hanem a magyar parlamenti többség melyek szolgáléküségével az alkotmányosság iránti érzéketlenségével szemben a parlamenti kisebbség harczának meg kellett benuhánia.

Megbénult. Kudarczot vallottunk. S a történelem, mint a nemzeti köz-

szellem elkorcsodásának szükségszerű következményét fogja emlegetni e szégyenteljes napokat.

Egyelőre pedig dédelgethetjük a kormányelnöktől kivivott elvi kijelentést, melynek értékességét az osztrák császár válveregetése fogja jelezni: meinlieber Tisza Sie sind würdiger Knabe des Koloman Tisza!

Dr. Boross Lajos.

Haynau és az aradi vértanúk.

— Egy szabadsághős visszaemlékezései. —

dec. 7.

Vácson köztisztelőben él a nagy idők egy kiváló tanuja, Kovacs Ernő őrnagy, aki Esterházy Miguel gróffal, Végh Bertalan ezredessel, Földváry Mihály, jelenleg Naszód mellett élő századossal együtt viselte az osztrák fogság su yos terhét, hét hosszú esztendőn át. E férfiúnak naplója, iratai, rajzai, festményei vannak nemcsak a szabadságharcz idejéről, hanem az elnyomatás szomorú napjainak emlékeiről.

Kovácsot a napokban meglátogatta egy ismerőse s fogsága idejéből több rendkívül érdekes részletet beszélt el az öreg ur.

Nevezetesen elmondotta, hogy az orosz czár, amikor az aradi 13 vértanu kivégzéséről értesült, azonnal elküldte Orloffot az osztrák császárhoz azzal a követéggel, hogy miután a magyar sereg a feyvert az oroszok kezébe tette le, kívánja, hogy minden további kivégzésnek eleje vetessék. Ferencz József császár parancsnak vette az orosz czár óhajtat. Azonban tudta, hogyha irásban rendelkezik, Haynau azt egy időre félre teszi és ez alatt egy csomó vért iszik.

láje nagy vidékeken mozdulatlanul lóg alá. A szemlőlnár Isten buzáját ment őrleni e napon.

Megmozdul alapjában a mélységes mély pusztá s homályából alakok szazai nyüzsgenek a sátor felé. A reggel is fölségesebbnek tetszik, mint egyébkor. A tavak füstölögnek, a nyálfaligetek alján kekes köd habzik. A reggeli gyöngye szel bódító illatot hoz mindenfelől, mintha egyszerre kiömlött volna a légebe a pusztá minden növényének balzsama. Az arany nap tündöklő pompájában emelkedik az ég övére s gyorsan terjed a fény kazaltól-kazaltig, ligettől-ligetig. Minden fűszál a harmatgyöngy diszében csillog. — Óriási nagyságu drágakövek villognak az egyszerű mezei virágokon. Van köztük piros, kék, zöld, citrom- és narancsszínsárga. . . . A tanyákból fehér rózsafüst száll a könnyű légebe. S az iskola kis harangjának csengő szava mintegy frissen megmosva száll a messzeségbe.

Az iskola udvara megtelik néppel, a mely hallgatagon sorakozik a sátor mellett. Valamelyik tanító egész sereg gyermeket hoz gyónni. Az apróságok órak távolságában jöttek gyalog, de azért elevenek mint a gyíkok. A lányok mindjárt körülfignek valami más tájékról való gyónó kis leányt, a kinek gyönyörű, minden képzeletet felülmúló uj kötője van s szemük, szájuk nyitva marad a csoda-szépség fölött való bámulatukban. Még a szavuk is eláll s mig a pap be nem hívja őket gyónni, kész lehetetlenség mást nézni, másra gondolkozni.

Megérkezik a pap is s megkezdődik a mise. Áhítatos csöndben végzi szertartását. Mindenek huzgón imádkoznak s csak akkor zug fel harsogva a nép szava, mint a gá-

ton átesapó árvizé, mikor az éneket kell kísérni. És, mikor a kántor végezetül „kihujjantja”:

E szent misét szolgáltatja és az Urnak ajánlja —
Az elhunytak há testvére, Kócsi Juliánna.

Az egész gyülekezet áhítatosan utána éneklí: Kócsi Juliánna . . .

A mise véget ért s az anyókák is előkerülnek a keresztvizre váró pólyással. A pap felemeli a babos kendőt, amely a kendőt, amely a gyermek arczara van terítve s megnyomja ránczos, tömpe orrocskáját.

— Nem él ez csillagragyogásig, — szóló költői kenetességgel.

— Legalább nem pogányának hal meg, — dűnyögik az anyókák.

A pap megkereszteli a gyermeket István névre s az anyókák megvigasztalódva kelnek utra. Mire hazaérnek a világ háta mögött levő tanyájukra, akkorra valószínűleg egy István nevű aprósággal több terdel az Ur zsámolyánál.

Megadván az Istennek, ami az Istené, a jámbor nép a szomszéd csárdába tart, — a „Gallyasba”. Hej, hangos most a csárda! Csaplár uram azt sem tudja, merre, kire agyarogjon szörnyű jó kedvében (mert pogányság így megrohanni a becsületes embert!). csaplárosné leánya Trézsi, pedig kényesen í leg-bíllig a szin alatt, aranyhimes szegedi papucsában. Nem egy szegény bojtárgyerek veszejti rajta a szemét, a papucsain is, a veres haján is, a karcsu derekán is, amikor a borosüveget elébe teszi. Hamarosan előkerül a három szál cigány és sir a cziinbalom, peng a sarkantyú, hal-

lik csöndesen, méltóságosan csizmák, cipellők kopogása.

Az öregebbje bevonul a csárdába. Szükséges egy kicsit megányi a világ sora, mert ki tudja, mikor kerül össze megint ket olyan régi kenyeres czimbora, amilyen a csöngőlei csikósgazda, meg a feketeszéli gulyás.

Bizony nagy ideje, hogy nem láttak egymást. Sok viz lefolyt azóta a Tiszán, most hadd folyjek vissza az emlékezetük csatornáin. Mert hát maga az a dolog, hogyan és miképpen loptak el a Szellőcsikót harmadéve, olyan nevezetes esemény, hogy a csikósgazda éifelig el tudna beszélni róla, a gulyás pedig hajnalig elhallgatná.

Künn a leveles szin alatt egyre hangosabb világ járja. Kivált mikor odakerülnek a feketeszéli juhászok, de legkiváltképpen amikor betoppannak a vörösszéli juhászok, akik egymásnak régi nagy ellenségei. Mert már most bizonyos, hogy a mise nem esik meg fejbetörés nélkül. Nem maradna az el holmi közönséges hétköznapi találkozásokon sem, hát még ilyen nagy ünnepen.

Hát úgy indul az ilyen dolog, hogy szinte magától. Az ellenségek egy-egy asztalhoz telepednek s a vörösek egyszer erősen megütődnek azon, hogy csapláros Trézsi feketeszéli bojtárral tánczol, az Istók gyerekekkel!

A vörös juhászok lesütik a fejüket, mert nagy szégyen az rajtuk, hogy a Trézsi szíve feketeszéli legényhez huz. Ezt a szégyent csak vér moshatja le.

Aztán úgy indul tovább a dolog, hogy mikor Istók nagy megédesen eltánczol mes-

Leküldötte tehát segédtisztját Budapestre és Aradra a kivégzések betiltására vonatkozó parancsolat.

Ez idő alatt 32 ezredes és alezredesre mondatott ki Arad várában ismét a halálos ítélet. Midőn Pestre került megerősítésre, Haynau nem volt otthon. Távollétében egy Szuzán nevű parancsnok erősítette meg és írta alá. Ezt gr. Thun Karoly aradi hadtestparancsnok, aki az igazságtalan kivégzésnek nem volt barátja, nem hajtotta végre.

Visszaküldte az ítéleteket azzal az üzenettel, hogy Haynau halálos ítéletek megerősítésére a császártól kapott jogot átruházni nem volt jogosítva. Irja alá Haynau. Haynau, habár ott volt már a felség segédtisztje, aláírta az ítéleteket s postára is adatta. Szerencsére a segédtiszt előbb érkezett Aradra és így a 32 dalia élete megmaradt.

Kovács Ernőnek az aradi fogság idejéből írott naplójában érdekes jellemrajz olvasható Bethlen Gergely grófról, kiról Kövály László 48-49 történetíróról, akad. tag. egy füzetet állít össze. Ez életrajzi adalék leírását megígérte az öreg katona. Kovács Ernő a muzeumban levő Fenningsdorf Sándor-album aradi fogházbeli albumát is ellátta magyarázó szöveggel. Ez által az album megbecsülhetetlen kincset képez, a fogság súlyos éveiből.

Egyház és iskola.

Az ev. ref. egyház költségelirányzata.

A debreczeni ev. ref. egyház költségelirányzatának felülvizsgálására kiküldött bizottság Kiss Albert elnöklése alatt ma délután ülést tart, a melyen felül fogja vizsgálni az egyház 1904. évi költségelirányzatait. A bizottság jegyzője J e n e y Miklós.

syire a párjától, a ragyás Matyko, a vöröszéliek egyike, fölkel helyéről, egy pár lépést lejt magában, aztán hirtelen derékon kapja a leányt s eltánczolhatja. . . Az ilyesmi pedig olyan hallatlan sértés odakünn, uogy emberhalálnak kell lennie belőle. — Há! lesz is.

Istók bicskát ránt és nekimegy a vakmerőnek, nagy gabajodás támad, jobbról is, balról is bot emelkedik, a bot suhog s mikor a tömeg szétrebben, valaki a földön feszik, sápadtan, élettelenül. Az bizony a szegény Istók.

Egy kicsit kopognak még a botok a fejeken, azután elesdésedik a zürzavar és helyreigazodik a táncz. Ugyan mi történt? Leütöttek egy juhászt. Ez az egész. A feketeszéli juhások foszedik a szegény Istókot a földről, megindulnak vele a hazájukba s ezzel vége.

Alighanem mondhatnak megint misét valakiért a pusztán. . . ha ugyan mondhatnának! De hát ki gondol egy ágrólszakadt juhászbojtárral? Bizony senki. Legföljebb a juhái bégetnek egy ideig szomorúan utána, no meg a ragyás Matyko emlegeti meg, amikor a vasatfújja Szegeden vagy Illaván. Mindenki más úgy elfelejti, mint a hogy a feketeszéli juhások alakját elfödi a messzeség és a lebukó est köde.

A csárdában sir megint a hegedű, szilajabb a táncz. A győztes ragyás Matyó Trézsit tánczoltatja, a legény vadul veri a csizmája szarát, a leány arcát tűzpirossá teszi a táncz mámore. míg a haja, mint válami égő szövétnek lobog a fején. Bizony még a két hü czimbora, a csöngelci csikós-gazda, meg a komája a gulyás, is kidöcög az ivóból, hogy megnézze a fránya fehérnépet, akiért itt ma vérben fürdött valaki.

Debreczeniek a konvent ülésén. Kiss Aron püspök, Degenfeld József gróf főgondnok, Sass Béla, Dávidházy János, Dóczi Imre és Zsigmond Sandor a ma reggeli gyorsvonnattal Budapestre utaztak, hol a konvent ülésén vesznek részt.

A Bethlen Gábor-kör Debreczenben.

— Országos protestáns estély. —

A december 13-iki protestáns estélyre nagyban folynak az előkészületek s a siker jelei máris mutatkoznak. Eddig három kivételével az összes pábolyok elkelték, valamint a hat első sor összes jegyei. A vendégek ellátására legutóbbi híradásunk óta a következők ajánlották fel vendégszeretüket:

Szűcs Janos pénzügyi hivatalnok (1), Miklóssy Gyula földbirtokos (1), özvegy Vértessy Lajosné (2).

A fogadás költségeihez újabban hozzájárultak: Dr. Oláh Miklós törvényszéki bíró 3 kor., dr. Megyery Pál 4 kor., Sass Béla 6 kor.

A vendégek fogadására az ifjuság is nagyban készül. Erre vonatkozólag a főiskola falain nemzeti színű nagy plakátokon a következő felhívás jelent meg:

Felhívás a debreczeni akadémiai ifjusághoz!

Kedves Barátaink!

Tudjátok mindannyian, hogy a december 13. rendezendő orsz. protest. estélyünkre a budapesti egyetemi Bethlen Gábor kör mintegy 60 tagu küldöttsége városunkba érkezik folyó hó 12 én azaz szombaton délután 3 óra 26 perczkor.

A testvéri érzet, a szent cél megértése, a melyert ők körünkbe jönnek, kell hogy mozgásba, hevesebb dobogásba hozza szíveteket és örvendezésre indítsa a ti lelketeket.

Fogadjátok minél szivesebben, mennél nagyobb szeretettel kedves vendégeinket s mutassuk meg örömmel minden lehető módon. Arra kérünk tehát most benneteket, hogy a jelzett napon mennél számosabban jöjjetek ki délután 3/4 órakor a kollegiumban, hogy, innen testületileg vonulhassunk az érkezők elé.

Jöjjetek el mindannyian, ez ős kálvinista főiskolának lehetetlen örömmel nem üdvözölni ez ifju, e lelkes Timótheusokat.

A hittanszaki öképző társulat nevében: Harsanyi Pál, senior, elnök Erdei Karoly. Baróth István, Létay Menyhért, Dobra Jenő, Tóth Sándor, Baja Mihály bizottsági tagok.

IRODALOM.

Aranyhaju asszony.

— Szathmáry Zoltán regénye. —

Szathmáry Zoltán szépirói működését sokkal jobban ismeri a debreczeni közönség, semhogy külön méltatásra szorulna az. Az utóbbi időben ugyan kevesebbet írt a napisajtónak a népszerű tárczairól s nagyobb, önálló dolgozatokra készült. Ezek közül való az Aranyhaju asszony cz. regénye, mely egy szép asszony érdekes bánatos szerelmi történetét tárgyalja, olyan poetikus feldolgozásban, mint a milyen gondos kivitel jellemzi Szathmáry minden munkáit.

A regénye hó 15-ikén jelenik meg s bizonyára egyik érdekessége lesz a karácsonyi könyvpiszcznak.

Alábbi felhívását ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Előfizetési felhívás.

Eddig megjelent novellás könyveimet úgy a közönség, mint a magyar sajtó osztatlan tetszéssel, kitüntető rokonszenvvel fogadta. Ez indított arra, hogy Aranyhaju asszony című regényemet a karácsonyi könyvpiazcra sajtó alá rendeztem.

E legújabb könyvemhez Basch Árpád kiváló fővárosi festőművész rajzolt művészi kivitelű czimképet s regényem már teljesen készen, kiszedve várja a megjelenést, úgy, hogy amint a nyomtatandó példányok száma felől tájékozást szerezhetek, a nyomdában, azonnal hozzákezdnek a könyvnyomáshoz. Így hát könyvem az alább jelzett időre haladéktalanul megjelenik s azt előfizetőim azonnal kézhez kapják. Így volt ez eddigi munkáimmal is.

Az Aranyhaju asszony c. regény füzött példánya 1 korona, diszpeldány 2 korona.

Eddig megjelent munkáim közül a Dolorosa s egyéb elbeszélések cz. könyv, a Börtönvilág cz. elbeszéléseket tartalmazó novellás kötet, az Aranyhaju asszony cz. regényvel együtt egyforma, csinos vászonkötésben 5 koronáért jegyezhető elő. Gyűjtőknek tiszteletpéldányokkal szolgálók. Előfizetési pénzek czimemre küldendők, december harmadikától kezdve pedig a könyvek átvétele alkalmával fizetendők.

A gyűjtőívek beküldési határideje: december 15-ike.

Debreczen, 1903. december havában,

tisztelettel:

Szathmáry Zoltán,

a Debreczen helyettes szerkesztője.

Csapó-utca 53.

Sorozás Debreczenben.

— A honvédelmi miniszter rendeletéhez. —

Decz. 7.

A parlamenti békének első fecskéje megérkezett Debreczen városához. A honvédelmi miniszter küldte meg az első irást, mely folyománya annak a békés szellőnek, mely két nap óta a parlament környékén fujdogál.

A honvédelmi miniszter a fősorozás határidejét állapította meg és tüzte ki ezuttal ötösör. A honvédelmi miniszter erre vonatkozó rendelete tegnap érkezett meg Debreczen városához.

A miniszter felhívja a törvényhatóságot, hogy azon esetre, ha az 1903. évre kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat az országyűlés által megszavaztatnék és törvény erőre emeltetnék, az ujonczozás azonnal foganatosítható legyen, hogy az illetékes cs. és kir. hadkiegészítő ker. és honvéd kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg két utazási és működési tervet és pedig akként állapítson meg, hogy az 1903. évi fősorozás az egyik terv szerint a f. évi december 23-tól jövő évi január 30-ig a másik terv szerint a jövő 1904. évi január 4-től február 6-ig terjedő időtartam alatt legyen végrehajtható.

A miniszter végül a legszigorubbán elrendeli, hogy a hadköteleseket csakis az ujonczjavaslatok megszavazása után szabad sorozásra idézni. A miniszter eme ötödik rendelete a sorozásra vonatkozólag ezuttal talán nem lesz illuzóris.

NAPI HIREK.

Dohánybevételek a megyében.

A megyében e hó 9-én kezdődnek meg a dohánybevételek és pedig H. Dorogon, ahol a közigazgatási biztos Zoltán Ferencz ottani lakos lesz.

Debreczenben a beváltás december hó 14-én veszi kezdetét s biztosan Acs Nagy László debreczeni lakos lesz. Beváltható Debreczenben az idei termés december 14-től február 29-ig. A többi községek beváltása a következő időre esik H. Dorog december 9-től február 29-ig. Nagy-Léta január 4-től február 28-ig. Érmihályfalva decz. 28-tól február 29.

A dohány beváltási árát hivatalosan a következőleg állapították meg.

Szivarboríték levelek 100 kilogrammonként 100 korona, közönséges levelek 24 fillértől 70 fillérig váltakoznak. Debreczenben körülbelül 52 fillérrel váltják be 100 kilogrammját.

Kapa dohányt 3-féle árban vesznek és pedig 24—60 fillérig, a tiszta hulladék beváltási ára 6 fillér lesz.

A debreczeni lelelnczház megnyitása.

Berzeviczy Albert hivatalosan tudatta úgy a város, mint a vármegye hatóságával, hogy a debreczeni lelelnczházat, hivatalos nevén gyermekmenedék-helyet január elsején fogják megnyitni. Mint értesülünk a gyermekmenhely megnyitásán részt fog venni maga a miniszter is személyesen, akit természetesen ez esetben nagy ünnepek között fogadnának.

Népies gazdasági felolvasások.

Hajdúvármegye gazdasági egyesülete az idén is rendezni fog a megye több községében népies felolvasásokat. A miniszter erre a célra az előadások rendezésének fedezésére tárczája terhére 900 koronát engedélyezett segély képen. Népies előadásokat fog tartani az egyesület H. Böszörményben, H. Szoboszlón, Teglason, Földesen, H. Hadhazon, H. Szováthon, Dorogon, Egyeken, Sámsonban, Tetétlenen, Csegén.

A jurista bál.

A jurista bál rendezője ezúton kéri fel azokat, kik a bálra páholyt óhajtanak, jelentkezzenek dr. Vargha Elemér bálgazdánál (városház épület, polgármesteri hivatal).

Esküvő.

Dóczy Emil dr. a debreczeni ügyvédi kar jeles és rokonszenves tagja, városi tb. alügyész szombatodélután vezette oltárhoz Novák Erzsikét, a debreczeni elkelő leánygárda egyik kedves, nagyműveltségű tagját. Erber Ernő, az Erber és Fleischmann cég beltagja tegnap déli 12 ó. eskü-

dött örök hűséget nagy közönség jelenlétében Fleischmann Mór kedves leányának, Jankának.

A városi tanács új tanácskozási helyisége.

A városi tanács ezideig üléseit rendszerint a városháza nagytanácstermében tartotta. Nem egyszer megtörtént azonban, hogy a nagyteremben más gyűlést tartottak és a tanács kénytelen volt a nagyterem melletti kis szűk helyiségben üléseit megtartani. Most már ezen változtattak. Mától kezdve van a tanácsnak rendes tanácskozási helyisége. A kistanácstermet, melyet azelőtt az anyakönyvi hivatal céljaira használtak, rendezték be. Ez a helyiség csupán kizárólag a tanács tanácskozási céljaira fog szolgálni és ugyancsak ebben a helyiségben helyezik el a városi könyvtárt. Az új tanácskozási helyiség berendezése egyszerű, de emellett izléses és czélszerű. A bordó posztóval fedett U alakú asztalnál minden tanácsnoknak, jegyzőnek megvan a maga kijelölt helye; közepén az elnöklő polgármester, tőle jobbra a főjegyző, balra az előadó és vele szemben a tanácsjegyző foglal helyet. A teremben az előadó mögött külön hely készült a hírlapírók részére. A falakat négy kép díszíti. Az elnök hata mögött függ Simonffy Imre volt polgármester olajfestésű képe, ettől jobbra Ó felsége és Erzsébet királyné kepei, a szembelevő falon pedig Németh Lajos festő művészt „Csikós” című nagy olajfestésű képe, melyet a város a legutóbbi műtárlaton vett meg. A tanács első ülése ma délelőtt tartotta meg az új helyiségben. A tanács minden tagja jelen volt az ülésen, melyet Kovács József polgármester abból az alkalomból, hogy a tanács ezen új helyiségben első ülést tartja, rövid beszédet mondott melyben szívélyes szavakkal üdvözölte a tanács tagjait, áldást kíván működésükre és hiszi, hogy úgy külön-külön mint együttesen a haza és a város javára sikeresen fognak közreműködni. Az előzáróval fogadott szavak után kezdetet vette a tanácskozás, melyen folyó ügyeket intéztek el.

Megkéselt fiatal ember.

Horváth Károly helybeli festő tanonc jó kedvűen dalolászva ment haza felé az elmúlt éjszaka. Nem igen szeretheti azonban a nótázást Bartcsik Béla helybeli kereskedő segéd, mert rákiáltott Horváthra, hogy ne lármázzon. Horváth hetykén felelt vissza, amire Barcsik olyan méregbe jött hogy kést rántott s a kis zsebkéssel össze vissza szurkálta Horváthot, veszedelmes sérüléseket ejtve különösen az arcán. Az ügy oltatása a rendőrség előtt lesz.

Segély az öreg honvédeknek.

A debreczeni egyenruhas öreg honvédek minden évben fejenként 1/4 öl tűzifát kaptak a várostól. Ma újból azzal a kéréssel fordultak a tanácshoz, utalja ki részükre ez évben is a negyed öl fa segélyt. A tanács mielőtt a kérelmet teljesíti, megbizta a rendőrséget, puhatolja ki, vajlon a kérelmezők mindegyike olyan anyagi viszonyok között van e, hogy rászorul e a város segélyére.

Hangos vasárnap.

A tegnapi vasárnapi nap s különösen az éjszakája nagyon sok gondot adott a rendőrségnek. — Igen nagy volt ugyanis a mulatozási kegy s igen sok részeg

ember csinált galibát, úgy hogy 12 feljelentés érkezett a bűnügyi osztályhoz, amelyek mindegyik korcsmai verekedésről garázda részeg emberekről szól. Természetesen a kik rászolgáltak a büntetésre bőven ki is vették abból a részüket.

Egyeken fellépett a sertésvész.

Szomorú jelentés jött a megyeházához Egyekről, ahol a sertések közt fellépett a sertésvész, e réme az állattenyésztő gazdaközönségnek. E miatt azután Egyek és környéke zár alá helyeztetett.

Nagy postacsallás.

A hatóságok és a nagyváradai postaigazgatóság kiküldöttei egy ravaszul végrehajtott postacsallás dolgában vezetnek most vizsgálatot. Az aradmegyei Acsuczára ugyanis az ottani uradalom címére egy 2800 koronás postautalvány érkezett, amelyt egy hamisított igazolvány alapján fizettek ki. A csalásra csak utóbb jöttek rá és a nyomozás most lázasan folyik. A acsuczai postahivatal forgalma nagyon csekély, nem lesz nehéz a nyomozó hatóságoknak a bűnös kilitét megállapítani. Legközelebbre már le tartóztatás is várható.

Magyaryék újabb sikere.

A mi híres cigányprimásaink s kitünő zenekaruk egymásután aratják a diadalokat. Részt vettek a nagyváradai cigányhangversenyen, amelyet Szomogyi szinigazgató rendezett a Szigligeti színházban. A Magyaryék bandaja első díjat, a rany-érmeket kapott, amely újabb dicsőségre méltan lehet büszke, a mi azok diadalt aratott, legelső cigányzenekarunk.

Katonaorvosi áthelyezések.

A honvédelmi miniszter dr. Plager József tartalékos segédorvos a 44-ik gyalogezredtől, dr. Székely Zsigmondtól a 66-ik gyalogezredtől, dr. Tóvölgyi Elemert a 2-ik vonatezredtől a debreczeni 2-ik huszárezredhez, dr. Széll Kalmánt a 43-ik gyalogezredtől a 3-ik honvédegyalozredhez, dr. Trifkovics Györgyöt a 7-ik huszárezredtől 6-ik honvédegyalozredhez, dr. Pollatsek Elemért a 39-ik gyalogezredtől a 15-ik gyalogezredhez helyezte át.

Nagy hajtóvadászat.

A debreczeni vadásztársaság tagjai tegnap Debreczen város határában nagy hajtóvadászatot tartottak. A vadászatnak elég szép eredménye volt, a meenyiben 45 nyul került terítékre.

Dalestély.

A „Debreczeni Munkás Dalegylet” december 26-án, karácsony második napján, a „Bika” dísztermében változatos műsorral, dalestélyt rendez, melyre a meghívók a napokban küldetnek szét. A rendezőség mindent elkövet, hogy az estélyen résztvevők kellemesen szórakozhassanak. A kiváló dalegylet, mely működésével az országos dalegyletek alkalmával is szép hírnévre tett szert, ezen dalestélyére Vörös Tóni böszörményi első zenekarát szerződtette. Már most felhívjuk olvasóink figyelmét ezen estélyre.

HRABÉCZY ANTAL

tehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

A kereskedők helyközvetítő intézete.

A Kereskedő Társulat e hét folyamán választmányi ülést tart, melyen folyó ügyekben s a vasárnapi munkaszünet kiterjesztésén kívül a kereskedők debreczeni helyközvetítő intézetének ügyével is foglalkozni fog. A Társulat melegen pártolja ez eszmét, melyről legelőbb mi voltunk híradással.

A tanfelügyelő körútja.

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő sorra látogatta Hajdumegye összes népiskoláit. A körútnak, a hivatalos vizsgálaton kívül, az is célja volt, hogy megállapíthassa a tanfelügyelő, hol van szükség a túlnépesség miatt új népiskolára? A megyében több ilyen község van s rövid idő alatt mindegyikben új iskolák állítandók fel, lehetőleg községi, felekezeti.

A varázsló borbély.

Egy szegedi borbély hirdetés alakjában adta a nagyérdemű borotválkozó urak tudomására, hogy régebbi szkeiteit a legújabb rendszerű amerikai borotváló székekre cserélte fel s így ez idő szerint az ő üzlete az, amelyben a — legkényelmesebb módszer szerint lehet borotválkozni. Az az ur, aki szakálától meg akar szabadulni s e célból az ő műhelyébe megy, akár ülő, akár fekvő állapotban vetheti magát alá a műtétnek. A borotválkozás így módon — hirdeti a mester — „egy fényes élvezetté varázsolta” mert a vendég a műtét alatt éppen úgy kipihenheti magát, mint akár a pamlagon. Szegeden tehát a borotválkozás immár fényes élvezet s az urak akár hanyattfekve tűrhetik, hogy a mester a maga dolgát elvégezze.

Uj olvasókör.

A belügyminiszter a Tiszalöki függetlenségi és 48-as olvasókör alapszabályait 113.993. sz. határozatával jóváhagyta.

Talált esernyők.

A november 28-án, decz. 3-án és 5-én a főiskolában tartott protestáns estélyek alkalmával 3 esernyő találtatott a teremben. Az esernyőket tulajdonosaik igazolás mellett a főiskolában atvehetik.

Tolvaj szolgáló merénylete.

Gróf Benyovszky Rezső tengeliczi földbirtokosnak értékes gyémántgyűrűje veszett el és szolgálójára, Kéri József gyanakodott, kit ezért a szolgálattól el is bocsátott. Kéri a gyűrűt Budapesten akarta értékesíteni a mi azonban nem sikerült neki. Az ékszerész, akinél Kéri a gyűrűt eladni akarta, gyanakodott és jelentést tett a rendőrségnek. Kéri a rendőrség elől megszökött és Tengeliczre utazott. Tengeliczen a gróf ágya alá rejtőzött. A gróf a mikor aludni ment, észrevette, hogy valaki rejtőzik ágya alatt, lármát csapott, azonban, mire a cselédség előkerült Kéri elszökött és cipőjét otthagya, a hideg időben Paksra menekült. Kéri a cselédség sokáig üldözte, azonban elfogni nem tudta. Csak éjjel 2 órakor fogta el a paksi rendőrség a pályaudvaron. Azt hiszik, hogy Kéri merényletet akart elkövetni a gróf ellen, bár kihallgatva tagadta Kéri a gyilkossági szándékot.

Halálozás.

Mély gyásztól sújtva, fájó szívvvel tudatjuk az áldott emlékü édes anyja, szerető testvér, jó nagymama, legjobb anyós és felejtethetlen rokonnak özv. Fehér Sámuelné szül. Gábner Karolinának f. hó 6-án reggel 8 órakor, aldásos életének 65-ik évében, hosszas szenvedés után történt esendős elhunytát. Kedves hallottunkat f. hó 8-án d. e. 11 órakor Eötvös-utca 9-ik számú

házától róm. kath. szertartás után a Kosuth-utcai ref. temetőbe kísérik örök nyugalomra. Lelkiüdvéért a szent mise-áldozat f. hó 9-én reggel 8 órakor tartatik a róm. kath. templomban. Debreczen, 1903. december 7-én. Testvérei: Gábner Maria özv. Wlossák Imréné, Gábner Róza Csernak Istvánné, Egyetlen fia előbbi házasságból: Julov Lajos nejevel Wlossák Lujzával Viktor Lajos, Olga, Jenő, Imre gyermekeikkel, valamint az összes rokonság nevében is. Áldott legyen emlékezete! A temetést Kernáts „Kegelet” tem. int. rendezi.

Nősülhetnek e a hadkötelesek?

Az 1903. évi III. korosztálybeli hadkötelesek nősülése tárgyában a hadügyminiszter valamennyi törvényhatóságához a következő körrendeletet intézte: Több oldalról felmerült kérdések folytán úgy a házasságkötésénél közreműködni jogosult polgári tisztviselők, mint az érdekeltek tájékoztatása végett a honvédelmi miniszter ural egyetértőleg kijelentem, hogy az 1889. évből születésű hadkötelesek, a kik állítási kötelezettségüknek ez évben a III. korosztályban a sorozóbizottság előtt a fennálló helyzet miatt eleget nem tehettek, tekintet nélkül arra, hogy a katonai hatóságnál besoroztatás végett esetleg önként jelentkeztek a véderőről szóló 1889. évi IV. törvényzikk 50 §-a értelmében mindaddig, míg a III. korosztályból ki nem lépnek, vegyis ez évi december 31-ig kivételes nősülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek.

Szerencsétlenség egy templomban.

Nagy szerencsétlenség történt Óbecsén a külvárosban most épülő új templomnál. A munkások a Rabite féle módszer szerint a boltozatot készítik, sodronyháóra öntött gipszkeverékkel. E munkaközben történt, hogy a plafon egy része leszakadt, rázuhant az állvány szélére és azt is lebillentette úgy hogy a rajta levő munkások leestek. A magáról lezuhant munkások valamennyien megsérültek, de különösen erős zúzódásokat szenvedett két leány. Boda Etelnek a fejét verte össze az állvány, úgy, hogy alétan vitték egy közeli házba, ahol az orvos vette ápoláiba. Állapota igen súlyos, valószínűleg agyrázkódást szenvedett. A másik leánynak, Berta Viktoriának a karját zúzta össze a ráesett gerenda. A hatóság vizsgálatot indított, hogy nem volt-e gondatlanság az állvány fölállításában.

Megszökött hadbíró.

Lembergől néhány hónappal ezelőtt Heki hadbíró-főhadnagy tetemes adósságok hatrahagyásával megszökött. Heki, akit az ügyészség köröztetett, lelkiismeretétől furdulva, most a délamerikai Tarana-ban önként jelentkezett az osztrák-magyar konzulnál.

Iparváltások és megszüntetések.

Debreczenben az elmúlt hét folyamán a következők váltottak iparengedélyt: Somlyai László cipész, Blum Zsigmond nőiszabó, Gelbmann Bernát borbély, Krausz Kálmán bádogos, Sefcsik József kocsyártó. Beszüntették iparukat: Polgári Bálint kovács, Jobbágy Imre bádogos, Boruzs Imre szappanos, Safrány Béláné nőiszabó.

Küzdelem a vadmacskával.

Stringó János negyedéves joghallgató, az élesdi járásbírószág román tolmácsa, aki szenvedélyes vadász, tegnap délután fegyvert vállára vetve, cserkészni indult az élesdi határban. Utközben egy kősz macskát vett észre, kire Stringó 30 lépésnyiről rálőtt és

a macska a bozóthoz menekült. Sztringó fegyverének csövét megfogva, a puska agyával próbálta kizavarni a veszett macskát rojtek helyéről, a fegyver ravaszát egy ág elrántotta, a puska eldőrdült és az egész töltés a szerencsétlen vadász jobb oldalába furódott, teljesen szétmarcangolva máját és egész jobboldját összeroncsolta. Haláltusája mintegy tíz percig tartott.

Legszebb karácsonyi és újévi ajándék.

A közeledő karácsony és újév alkalmából kérem a n. é. közönséget, hogy bármilyen megrendelését mielőbb eszközölni sziveskednek. Felvételek naponta borus vagy esős időben is délelőtt 9 órától délután 4 ig Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét Platin nagyítás, aquarell Pastel és olaj festményeimre. Bármely kis és régi kép után életnagyságban és élethűen készítek 3 nap alatt (vidékre 8 nap) művészi kivitelű Platin nagyítást kerettel 12 kor. **Balkányi Antal fényképész** Piacz-u. 81. Szpecialista gyermekfelvételekben.

Pöstyéni kura otthon.

A pöstyéni fürdő igazgatóság oly üdvös intézkedést léptetett életbe, mely hivatva van a sok csuzellenes reklamszert csakhamar kiszoritani. Iszapját eredeti állapotban forgalomba hozza és pedig oly módon, hogy minden iszapküldeményhez 10 üveg eredeti forrasvíz járul, amelynek segítségével egy 5 kgr. láda iszappal teljes házi kura végezhető. Ezen házi kurát bárki saját otthonában kényelmesen alkalmazhatja. Hogy mennyivel eredményesebb egy ilyen reális gyógykezelés a csudaszerke felett, azt már minden orvos tudja, a nagyközönség sajnos, csak saját kárára tudja meg.

Kivételes ajánlat. Ritka alkalom

Női divatüzletem legközelebbi átalakulása következtében nagy kiárlást rendezek. A raktáromon levő finom francia, angol és belföldi ruhaszöveteket, selymeket, kész bousokat, női és gyermek-felöltöket és egyéb női divatcikkeket a legolcsóbb beszerzési áron alul kiárusítom. A n. é. női közönség figyelmét ezen ritka kedvező alkalmi eladásokra tisztelettel felhívom. Kiváló tisztelettel vagyok **Zádor Lajos**.

Orosz galoschnik. (sárczipők) Békés Lajosnál.

SZINHAZ.**Műsor:**

Hétfő Casanova (C. bérlet.)
Kedd d. u. Mátyás diák este Bobherczeg (A bérlet)
Szerden: Szökött Katona (B bérlet)
Csütörtök Simonyi obester (C bérlet)
Péntek Simonyi obester (A bérlet)
Szombat Simonyi obester (B bérlet.)

Simonyi obester.

Martos Ferencnek tegnap este színházunkban bemutatott történelmi vígjátéka az 1815-iki francia hadjárat idejéből játszik s Simonyi magyar huszárezredesnek egy ez időből való bájos szerelmi kalandját bonyolítja le 3 felvonáson keresztül. A cselekmény nagyon vékony dongája, de annyi kedves epizód jelenetek tarkítják a darabot, hogy mindvégig képes lekötöni a figyelmet az idillikus jelenetekből összerótt mese, mely tagadhatatlanul sok színműrói rutinnal van megirva.

A tegnapi előadás pedig csak fokozta a darab sikerét, **Klenovics György** a czimszerepben maradandóbb emlékü alakí-

tást nyújtott. Igaz művészettel juttatta érvényre a darab egyik legszebb jelenetét az első felvonásban, mikor Louise márkinő kérésére lefesti gyönyörű poetikus szökepekben Magyarországot. Itt nemes hévvel előadott dikciójáért nyílt színen is tapsot kapott. Nagyon méltán szolgált rá a kitüntető elismerésre Hannah Aranka, akinek előkelő játéksztílusa, eredetisége, finom ötletessége most is egész teljességében nyilatkozott meg. Pompás volt Csiky László bájosan merész a Jeszenszky né Irén márkinője.

Kivette részét a zajosan nyilvánul sikerből a Krémér pár. Kisebb szerepekben nem hagyhatjuk dicséret nélkül Sebestyént, Faragót.

A darab kiállítása fényes, különösen szépek a korhű huszáruháik, a rendezés kifogástalan.

A tegnapi est hangulatából ítélve a Simonyi óbester fölébe fog emelkedni a repertoár eddigi újdonságának s a heti három előadása telt házak előtt fog lezajlani.

Sz. Z.

Delila. A Nemzeti színház elfogadta előadásra Barabás János Delila című bibliai tárgyú színművét, melynek költői értékéről Somló Sándor igazgató a szerzőhöz intézett levelében nagy elragadtatással nyilatkozik. A Delila szerzője ismert debreczeni tisztviselő, aki Barabás írói nevet vett fel. Az új színművet a Nemzeti Színház a jövő évben mutatja be.

Gyilkosság az oltár előtt.

— A lelkes hamis érettségi bizonyítványa. —
dec. 6.

A minap Stahel Rudolf erminatingeni plébános agyonlőtte magát az oltár előtt. A megdöbbentő esetről most a következő részleteket írják Zúrikból: A pap tragikus sorsa nagy részvétet keltett, mert hívei nagyon szerették. Az öngyilkos ezt írta egy hátrahagyott levelében:

Nemsokára azt fogják mondani: meggyilkolta magát! Rosszul mondják, mert ez a helyes: mások gyilkoltak meg! Az emberek gonoszsága és a saját hibám is, kergetett a halálba... Halálig zaklatott emberi élet! Ermatingen, egyetlen boldogságom, Isten veled, — te volál egyedüli boldogságom, bucsuzom téled, — te lettél a halálom is. Az életben elválasztottak téled, a halálban egyesülök veled. Utolsó kívánságom, hogy itt temessenek el. Köszönet mindazoknak, a kik mindig mellettem voltak, szegény azokra, a kik becsületesem megtámadták. Nemsokára a legfelsőbb bírónál leszek, kegyelmét remélem.

A szomorú esemény oka is csakhamar köztudomású lett. A lelkes, aki harminczöt esztendő volt, egy év óta volt plébános Ermatingenben. Bár a községben mindenki bizalommal fogadta, az egyházi tanács formai okokból kifogást tett megválasztása ellen, mert Stahelnek csak zürichi pátense volt, de nem a turgai kantonokban megkívánt külön bizonyítvány, azonban bizonyítványai közül hiányzott az érettségi bizonyítvány.

A lakosság nem sokat törődött a tanács kifogásaival és Stahel csaknem egy hangulag választotta meg plébánosra. Az egyháztanács a lakosság ez impozáns tüneménye előtt meghajolt. Egyszerre csak Stahel azt újságolta egyik barátjának, hogy megkezdte az érettségi bizonyítványa, de nem akarta megmutatni. A barátja mégis kicsalta tőle és bemutatta az egyháztanácsnak. A bizonyítványt a memeli gimnázium állí-

totta ki és ennek alapján lett Stahel a dorpati egyetemen theologiai hallgató.

Kiderült azonban, hogy a memeli érettségi bizonyítvány hamis, a mire az egyháztanács följelentést tett a plébános ellen. Mielőtt a bűnügyi vizsgálatot befejezték, Stahelt elméleti állapotának megfigyelése végett az örültek házába szállították. Az orvosok azt mondták, hogy kevésbé beszámítható.

A bűnügyi vizsgálatot megszüntették, de az egyháztanács elbocsátotta állásából a plébánost, aki atyjával Zúrichbe költözött. A mult csütörtökön megjelent Ermatingenben, hogy ingóságát összeomagolja. A plébánosi lakásból bement a templomba és az oltár előtt két revolverlövéllyel kioltotta az életét.

A színésznők erkölce.

(Szövetkezés a gazdag barátok ellen. — A „becsületes” színésznők segítő-egyesülete. — Mi lesz a toalett? — A szeplőtlenesség, mint feltétel. — A ki öregségére vezet. — A színigazgatók, mint erénycsöszök).

Ne méltóztassanak mósolyogni éppenséggel nem tréfa az, amiről szólunk. A statisztika azt mondja, hogy az erény a színpadon csak ritka, de nem ismeretlen. Pedig hát, ha a színésznő pályáját tekintjük, a mely tele van csábítással és gonddal, valóban nem csodálkozhatunk, hogy a kenyéért folytatott küzdelemben a kényszerűség megalkuvásra készített. Egy előkelő hölgyekből álló szövetség most az erény szánat óriumiát akarja megalapítani Londonban, azt gondolván, hogy eléggé buzgólkodott már a jótékonyosság a százféle nyomor enyhítésére jusson már a jó szívből azoknak a szegény leányoknak is egy maréknyi segítség, akik a Sátán hipnotikus hatalma alatt állnának. Londonban a mult hét szombatján megalakult a becsületes színésznők segítő-egyesülete. — Célja az, hogy lehetővé tegyék a kezdő színésznőknek, mielőtt nagy gazsihoz jutnak, ne legyen kénytelenek valami bökésű barát támogatásával beszerezni a szükséges toaletteket. A erényt védő liga előkelő arisztokrata hölgyekből, akik pénzt és protekciót kínálnak minden olyan szegény leánynak, aki színésztelhetséggel és erénnyel van megáldva. A liga megcsináltatja a ruhái és halálból azért nem kíván mást, mint hogy a színésznő örizzemeg a szeplőtlenességét. Az első ballépésnél azonban elveszti a liga pártfogását. A humanitásnak ezt a legujabb mozgalmát lady Caeread indította meg, aki maga is színésznő volt valamikor az ifjúságában és — éppen nem lett volna máltó a liga pártfogására, később azonban egy előkelő ur feleségül vette s a lady most, az öregség korában, ily módon akarja levezekelni az ifjúkor bűneit.

Ilyenféle tervvel foglalkoznak egyébként a német színigazgatók is, mint az alábbi sorokból olvasható:

A fővárosi, sőt nagyrészen vidéki színházainkban is a szerződött női tagok, elsőrendűek és segédszínésznők, maguk tartoznak kosztümjeiket előállítani. Ez különösen a fővárosban, egy-egy darabnál ezeket tesz ki s bár a színésznők ruhaátalányt kapnak, mégis ruházatra költik a fizetésük nagy részét. A berlini Bühnenverein most érdekes reformtervet dolgozott ki, mely a német színpadok igazgatóit kötelezi a kosztümök előállítására. Az indítványt el is fogadta az igazgatók értekezlete s kimondták, hogy a Hoftheater 1907. szeptember 1-én, a többi színházak pedig akkor léptetik életbe az új szabályt, ha új igazgató veszi a színházat kezelésbe, vagy ha a régi igazgató új szer-

ződéseket köt, vagy szerződés felújításokat eszközöl. A német igazgatók egy része azonban állást foglalt a határozat ellen, mert azt hangoztatják, hogy ez esetben vagy a kiállítás veszt fényéből, vagy az anyagi romlásukat fogja okvetlenül maga után vonni. A mi színházainknál, hol a rosszul fizetett segédszínésznők maguk tartoznak fényes kosztümöket szerezni, szintén idején volna a kérdés rendezése, mely különösen az „erkölcsök” szempontjából fölülte kívánatos.

A fogak.

A Félégyházi János boltja előtt a Miklós-utca sarkán tegnap meglepetve álltak meg a járó-kelek egy jól öltözött özvegy-asszony látára, aki keserves sirással borult a piros levélsekre nyre. Csakhamar ott termett a rendőr és megkérdezte, hogy mi csoda rettenetes keserűség győtri.

— A fogaim! . . . az én drága fogaim! — jajgatott a hölgy és mindenáron föl akarta nyitni a postaszekrényt.

— Hát mi van a fogaival?

— Beleestek a szekrénybe . . .

A rendőr nagyot nézett, aztán résztvevő hangon csittgatta az öreg nőt:

— Jól van, asszonyom, majd megtaláljuk. Hanem előbb el kell mennünk a postafőnökséghez, attól el kell kérnünk a szekrény kulcsát, Jöjjön csak, én majd elkísérem . . . kocsiba ülünk.

A rendőr füttyentett egy bérkocsinak, ekkor az öreg hölgy megértette, hogy őt örültek tartják. Ettől aztán igazán megijedt.

— Szent Isten! hiszen én nem vagyok örült! — kiáltotta. — Én csakugyan a levélsekre nyrebe ejtettem a fogsoromat . . . Tessék csak megnéznetni.

A rendőr telefonált a postára és amikor onnan eljött a postaszolga és fölnyitotta a levélsekre nyret, csakugyan benne találta az asszony hamis fogsorát.

Hogy miként került a szájból a levélsekre nyrebe a fogsor, arra nézve a következő magyarázatot adta az asszony: Ott állt a szekrényke előtt és elgondolkodva nézett valami járó-kelek után, miközben levelet akart a szekrény nyílásába dobni; ekkor hirtelen tüszennie kellett és ezzel kiugrott a szájából a fogsora, még éppen a levélre, amely félig a nyílásban volt. Erről a levélről pedig belecsuszott a szekrénybe. Az öreg hölgy kétségbeesése természetesen nyomban örömmé változott, mihelyt a fogait visszakapta és megfogadta, hogy máskor vigyáznia fog a fogaira.

Rablógyilkos oláhok.

(Agyonlőtt földmives.)

— Saját tudósítónktól. —

Borzalmas rablógyilkosság történt az elmúlt éjjel Pankota községben. Betörő oláhok agyonlőttek egy földmivest, aki nem akarta engedni, hogy csekély értékű holmiját magukkal vigyék. A szerencsétlen ember fia is csak úgy menekült meg a biztos haláltól hogy alvást színlte.

Tegnap éjszaka, kevéssel éjfél után Csernye Györgye többedmagával betört Blas Jakab pankotai földmives házába. Midőn a kapu, melyet a betörők kiemelték a sarkából, nagy zajjal a földre esett, a házigazda-

főlébredt és kiment az udvarra, hogy megnézze, mi történik a házban. Alig tette ki a lábát a szobájából, egyszerre pisztoly-lövésként dördült el, mely Blas Jakabot a balhalántékán találta. A szerencsétlen ember csak egy jajkiáltást hallatott, azzal lerogyott a földre és szörnyen halt.

Mikor a betörők látták, hogy a megölt ember nem mozdul, hozzáfogtak a ház kifosztásához. Kifeszítették a faskamara ajtaját, hogy elvigyék a kamarában levő szőlő-oltványokat. Itt aludt Blas Jakabnak tizenhat esztendő fia, akit a lövés zaja fölriasztott álmából; azonban nem mehetett atyjának segítségére, mert látta, hogy a rablók többen vannak és attól is félt, hogy ha ellenszögül a betörőknek, ő is az édes apja sorsára jut.

Mielőtt a gyikos banda elvitte volna az oltványokat. Csernye Györgye gyufát gyújtott és azt az alvó fiu szeme alá tartotta, hogy megtudja, vajjon alszik-e? A fiu nem mozcizant s így a rablók nyugodtan fogtak hozzá a fosztogatáshoz és mindent elvittek, amit csak a lakásban találtak.

A meggyilkolt földmives házanépe, miután a rablók eltavoztak, orvosért futott, Werner Mksa dr. községi orvos sietett a helyszínere, de már csak a bekövetkezett halált konstátálta. Blas Jakab ötvenegy esztendő volt, halálát özvegye és három gyermeke siratja.

A szerencsétlen véget ért földmives családja reggel a kózkórházba bejelentette az esetet. A csendőrség nyomban megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére, mely hamarosan eredményre is vezetett. Blas fia ugyanis, miután a rablók a kamarában foglalatostokdáltak, szinlelt ugyan az alvást, de azért fölismerte Csernye Györgyét.

A csendőrök Blas háza udvaráról kiaszták a lábnymokat és tányérokra a község-házára vitték a földet. A fiu vallomására előállították Csernyét, aki tagadta ugyan, hogy az éjjel bárhol is járt volna, a csendőrök azonban a lábnymok egyikébe illesztették Csernye Györgye csizmáját, ami kétszertelenül bizonyította, hogy Csernye Györgye egyike volt a betörőknek.

Csernye Györgyét még a tegnapi nap folyamán bezárolították a világsi járásbíró-ság fogházába. A nyomozást tovább folytatják, hogy a többi tettest is kézrekerítsék.

CSARNOK.

Leányálmok.

Irta: **Horkay Elemér.**

(22)

A fiatal tiszték mintegy vezényszóra felemelkedtek helyeikről, katonásan meghajoltak a kapitány előtt, ki nyugodtan ülve maradt s szótlanul távoztak.

Mikor már az utolsó tiszt mögött is beesukódott az ajtó, Mérai ráfordult az asztal körül foglalatostokdó huszár-legényre: „Takarodj! Is aztán szinte könyörögve fordult a kapitányhoz:

— Te Réthy! Az Isten áldjon meg beszélj! mi történt? Beszélj kérlek, mert megfulladok a düntől!

— Réthy kapitány gyilkos flegmával mondta:

— Ne tüzelj kérlek. Hiszen azért maradtam itt.

— Hallom! — nyögte a főhadnagy s belerogyott a kapitány mellé egy karosszékbe.

— Ma délelőtt, mig te odavoltál — kezdte a kapitány — egy kellemetlen vizi-tem volt. Nalam járt Weisz, az uzsorás.

— A zsvány! — kiáltott fel Máray. ki e név hallatára elsáppadt.

— Maradj nyugton — mondta a kapitány mert most a káromkodás nem segít már.

Azt mondta az uzsorás, hogy fel akar jelenteni az ezredesnél s már készen is van nála az írásos feljelentés.

Tudtam, hogy ez neked a nyakadba kerül, Weisznak azonban nem használ, hát azt mondtam, hogy adja nekem azt a feljelentést, majd én hivatalból fel fogom terjeszteni, feltéve, hogy három hónap alatt nem fizetnéd ki az adósságot?

Méray néhány pillanatig szinte eszelősen bámult maga elé. aztán hirtelen kezét nyújtott a kapitánynak:

— Köszönöm a szíveségedet kapitány ur. Fizetni fogok.

Mikor a kapitány barátságos bucsu után eltavozott, Méray is hazefelé indult.

Otthon aztán hosszú ideig sétált fel és alá a szobájában, majd hirtelen kiszólt az előszobában heverésző inasának:

— Pista te! Az új attillámat és a szalonnadrágot. Aztán cinikusán tette hozzá. Te Pista. Szép akarok lenni az ördög bujjék beléd. Haztűznezőbe megyünk.

Kétségbeejtően jó kedve támadt a főhadnagynak. Ugy érzem magam — mondta mosolygva magában — mint akit akasztani visznek, s cigányzene mellett megy a vesztő helyre. Huzd, rá More! Hadd fujjon el a szél a labám alatt!

Mire elkészül a toilettejével, tetszelegve állt oda a nagy állótükör elé, mely a maga aransujtásos mivoltában ragyogva tükröztette vissza a szobor-termetű főhadnagy daliás alakját.

Méray keblére szerette volna ölelni a tükörképét, amelyhez bolondos kedvében enyelegve, gunyolódva beszélt:

— No fiu! Neked ugyan lefojtak. Az uzsorás megmarkolta az arany vállsínorodat aztán vigyorogva a füledbe ordította: Was ist főhadnagy ur? Fizetünk? Hm! Fizetünk. Hönnyü azt mondani, de hát — Jajj de kiálhatatlan ez a Weisz.

Persze. Most kiálhatatlan. De bezzeg akkor, mikor a rozsdás hajú Miczivel kétszáz pengőt lumpoltunk el éjszaka a szeparéban, a pénzt meg a főpinczértől kértük kölcsön, akkor édes Weisz komám volt az a hitvány pénzeszsák, nehogy eszébe jusson a Muki pinczérnek kérkedni azzal, hogy neki Méray főhadnagy ur adósa.

Es most? Most itt állsz barátom katonai mivoltod teljes, fénves diszeben s el fogsz indulni, hogy megkérdd egy ártatlan, hofehér lelkü leány kezét, a mely leány örülni szerelmes beléd s aki a feleséged lesz az első szóra.

Hogy te soha életedben ki nem állhatad a „hofehér” lelkü leányokat, hogy eddig örökké asszonyok és félvilági hölgyek után

bolondultál, hogy a szivedtől oly távol áll ez a te leendő feleséged, mint a Sion hegye, az e pillanatban mellékes, a fő az, hogy Weisz bacsí megkapja a maga pénzét, elereszse a válldragoneredet s boldog legyen a maga módja szerint az a kis lány, kinek hiszékenységénél csak az a nagyobb baja, hogy szemérme lenül gazdag.

(Folyt. köv.)

Budapesti árutózsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Decz 7.

Irányzat: változatlan.

Buza áprilisra	7.69 — 7.70
Rozs	6.60 — 6.61
Zab	5.48 — 5.49
Tengeri májusra	5.19 — 5.20

SZINLAP.

Ma Hélfön „C”. bérlet.

Casanova.

Kedden délután A bérletben

Mátyásdiák.

Este

Bobherczeg.

Az UJ Szőnyegházban
megérkeztek
AZ UJ SZŐNYEGEK,
FÜGGÖNYÖK,
BUTORSZOVETEK,
Ágy- és asztalterítők,
KOCSITAKARÓK,
LÓPOKRÓCZOK,
Valódi linoleumból
gyári raktár.
Bosznay J. és Társa
Debreczen. Kossuth-utca.

Haszonbérlet.

A szatmármegyei Nagy-Ar községben (vasuti állomás: Penyige vagy Fehér-Gyarmat) kastéllyal és gazdasági épületekkel ellátott

mintegy 1000 k. h. nemesi birtok

135 holdnyi őszi vetéssel

12 évre haszonbérbe kiadó.

A terület 384 k. h. szántóföldből, 375 kh. rétből, 175 kh. legelből, 26 kh. erdőből és kertből belsőségből stb. áll.

Ajánlatok alulírott igazgatósághoz nyújtandók be.

A debreczeni első takarékpénztár igazgatósága.

A világhírűvé vált gyémant fekete Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nőidivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olesó árak. (2)

Pályázati hirdetés.

Az ev. ref. főiskolai Tapintézet részére szükséges marha és borjúhús szállítására pályázat hirdettetik. Pályázni kívánók felhívtnak hogy erre vonatkozó zárt ajánlataikat **foljó december 14-ik napjának déli 12 órájáig** a főiskolai háznagyi hivatalhoz adják be, ahol a feltételek a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1903 december 6.

Főisk. Gazdasági tanács.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
Debreczen, kistemplom bazár.

Ujjonnan atalakitott divatáruház.

Külön szőnyegosztály.

Ágy- és Asztalterítők, Függönyök, Bútorozóvetek, Kocsitakarók. (2)

Linoleum, Lópokróczok

óriási raktára

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben Kontsek Gézánál.

VÁSÁROLJON

ÜGYVEDJÉNI

SORSJEGYET
1273 NYEREMÉNY

20.000

KERÜLKISORSOLÁSRA
és (EGY)KORONÁÉRT

10.000

FÖNYEREMÉNY NYERHETŐ
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK

KEZELŐSÉG: VIII. NAGYFUVAROS-UTCA 26

HUZÁS: 1903 DECEMBER 31-ÉN

SORSJEGY ÁRA 1 KORONA.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a Kigyó-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépítő s bőrapoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez hasznalandó powder, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju szint kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitérő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad es igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kez bőrapoló folyadék, mely a bőrnek seiymszerű ragyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arcz s kez-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bamulatos és rögtöni! Napégette vagy szélfújta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kez-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszerára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóv a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérenmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamajolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szivesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurango-bor.

Pepsin-bor

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÖSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerész és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.